

Donderdag 4 augustus Leiden verkennen via de Singelparkroute.

Leiden kent rond de binnenstad 7 singels. Sinds een paar jaar is er door een enthousiaste groep vrijwilligers een stadswandeling langs deze singels ontworpen. In de route zijn ook veel groene delen van Leiden en veel bezienswaardigheden meegenomen. Voor wandelaars wordt het mogelijk om de route geheel te lopen. Op dit moment is de hele route echter nog niet te lopen zoals deze is ontworpen. Door werkzaamheden bij de Meelfabriek moet ook de wandelaar voorlopig nog een kleine omweg maken over de Waardgracht en het Looiersplein. Voor gehandicapten, hetzij met een rollator of met een scootmobiel, zijn er echter veel meer hobbels op het parcours. Van de 5 nieuwe bruggen die in het parcours zijn opgenomen, kunnen ook gebruikers van scootmobielen er maar 2 benutten. Omdat ik nog geen berijder van een scootmobiel gevonden heb die zijn/haar voertuig trappen heeft leren lopen, zal het, ook na het voltooien van het parcours voor die categorie, noodzakelijk blijven om hier en daar een omweg te volgen. Ook een trap op de 5^e Binnenvestgracht bij de Sterrenwacht, maakt het noodzakelijk om via de Zegersteeg, de Kaiserstraat en de Sterrenwachtlaan, weer op het parcours te komen.

Ondanks deze beperkingen is het voor berijders van een scootmobiel goed mogelijk om te genieten van dit mooie gebied rond de binnenstad.

Op veelvuldig verzoek wordt vandaag donderdag 4 augustus dan ook een middagtocht georganiseerd over de Singelparkroute. Na de karige aanmeldingen voor de eerder dit jaar op het programma aangekondigde tochten, kwamen er nu 6 aanmeldingen binnen. Hoewel Rien voor een "stadstocht" normaal slechts 5 deelnemers wil hebben, heeft hij, nu er ook weer een nieuwe deelnemer zich had aangemeld, mee ingestemd om deze keer met 6 scootmobielen op pad te gaan. Nico, een van onze begeleiders die al jaren helpt om de tochten zo veilig mogelijk te laten plaatsvinden en deelnemers, die wat hulp nodig hebben, bij staat, is ook vandaag weer paraat.

Om 12:45 uur verzamelen de deelnemers zich aan de voorzijde van het LUMC. Door het feit dat twee van de aangemelde deelnemers niet verschijnen en er nog een niet aangemelde deelnemer komt, kunnen we toch met het gewenste aantal van 5 deelnemers van start gaan. Nadat Rien nog een korte uitleg over de route en andere bijzonderheden heeft verteld, vertrekken we om 13:00 uur.

We rijden van het LUMC over het Stationsplein naar de Morsingel, de eerste van de 7 singels die we vandaag gaan volgen. We gaan het terrein op van het Museum van Volkenkunde, een van de 14 Musea, die Leiden rijk is. Het grote gebouw waarin het museum is gevestigd was tot 1938 het Leids Academisch Medisch Centrum. We bekijken de buiten staande grote Indiaanse totem en de twee Maori "waka's" (lange smalle boten) die doen herinneren aan tentoonstellingen in het Museum. Daarna rijden we rond de Morspoort naar het Putpark en het Kort Galgenwater, langs molen de Put en over de Rembrandtbrug naar de Weddesteeg waar we even stilstaan om te kijken naar het pand waar ooit het geboortehuis van Rembrandt van Rijn stond. We passeren de school voor de Zeevaart en steken het Noordeinde over. Onder een gebouw door gaan we naar een parkje langs de Witte Singel waar vooral twee enorme bomen opvallen, naast veel bloemrijke perken. We komen bij de Groenhazengracht waar we de Aeldisbrug niet over kunnen omdat we dan genoodzaakt zouden worden de scootmobielen via de trappen op en af de brug te dragen. We nemen dan de brug maar bij Rembrandtstraat en het Arsenal waar we de gracht wel over kunnen steken. Omdat de deur wagenwijd openstaat van het Liviusgebouw kunnen we door het gebouw en de achterliggende tuin, ook met de voertuigen de route volgen. We rijden nog een stukje langs de Witte Singel en gaan dan via het Paterstraatje naar de achteringang van de Leidse Hortus Botanicus. Bedoeling is om hier een pauze te houden en wat te drinken. Op deze mooie zomerdag

blijkt het terras helemaal bezet te zijn en gaan we op zoek naar een andere mogelijkheid. We passeren de hoofdingang van de Hortus en de kruidentuin die er voor ligt en gaan onder een gebouw door naar de Nonnensteeg en verder langs de 5^e Binnenvestgracht. Als we deze helemaal af zouden rijden worden we weer gestuit door een stenen trap bij de Leidse Sterrenwacht. We gaan dan ook verder via de Zegersteeg, passeren daar het St. Annahofje, komen uit op de Kaiserstraat waar we het Bethanien en Jeruzalem hof passeren. Via de Sterrenwachtlaan komen we weer op de route en gaan verder over een voetpad tussen het water en bloemrijke perken achter de huizen. We rijden de Boisotkade op en stoppen even verder bij de stenen brug over de Vliet (eigenlijk een waterpoort). Zoals ook op veel plaatsen die we al gepasseerd zijn luisteren we naar Rien die interessante verhalen vertelt over historische gebeurtenissen in Leiden en bijzonderheden langs de

route. Na de brug dalen we af naar de Ruime Consientiestraat en bekijken dan de, op de achtergevels van een hofje aangebrachte ,grote muurschildering, voorstellende de 4 jaargetijden. We komen op de Doezastraat en gaan een rustpauze houden bij restaurant il Fratelli . Hoewel er plaats is op het terras aan de straatzijde kiezen we ervoor om binnen te gaan zitten, omdat de zon op het terras ongenadig op onze bolletjes schijnt. Weinig personeel en klanten die komen lunchen, maken dat het een lange pauze wordt voor iedereen is voorzien van een drankje.

Na deze rustpauze rijden we naar het Van der Werfpark, waar het ook druk is met zonnende bezoekers. We staan ook hier even stil om het grote standbeeld van burgemeester Van der Werf te bekijken en te luisteren naar Rien die iets vertelt over Jet ontzet van Leiden en de ontploffing van het kruitschip met de daaraan verbonden enorme aantallen slachtoffers en verwoeste huizen. Na het park gaan we naar de Garenmarkt, tot voor kort een wat grijs parkeerterrein, maar nu, na het bouwen van een grote ondergrondse parkeergarage, getransformeerd tot een mooi groen ,bijna parkachtig gebied. We zoeken de route weer op en lopen het Plantsoen in . We zijn nu bij de Zoeterwoudsesingel. In het Plantsoen stoppen we nog even om de volière met kleurrijke vogels te bekijken. Het aantal vogels is wel minder dan enige tijd geleden toen zogenaamd dieren liefhebbers het gaas van de volière hebben opengeknipt om vogels de vrijheid te geven.

In het Plantsoen genieten we van de grote variatie aan bomen, waarvan er een groot aantal vooral ook omvangrijk en hoog zijn. Ook de bloemperken zijn leuk. We passeren een ronde vijver met een fontein en staan even stil bij het beeld Moeder en Kind van Jan Wolkers en het beeld de Venus van Leiden van het Kunst Uitschot Team. Na het Plantsoen gaan we naar de Nieuwe Rijn en moeten daar weer beginnen aan een omweg omdat we de Happynion brug, de hoogste brug in de route, ook niet over kunnen. Na het oversteken van de Nieuwe Rijn over de oude brug komen we langs het Woonzorgcentrum Op de Waard en gaan we het Lakenpark in. Ook dit oude parkeerterrein is getransformeerd tot een mooi park met veel zitplaatsen op hele lange banken aan de kant. Ook hier sieren bloemrijke perken beide zijden van het pad.

We gaan nog even over de Laatste Brug naar de begraafplaats Groenesteeg. Deze begraafplaats is 1 van de 4 plaatsen die in het verleden op de Bolwerken rond de stad zijn gerealiseerd omdat er in en rond de kerken niet meer begraven mocht worden en er nogal wat mensen overleden door epidemieën zoals de perst en cholera en hongersnood. De Groenesteeg is al lange tijd niet meer als begraafplaats in gebruik maar de liggende graven van vooral welgestelde Leidenaren, zijn nog niet geruimd. We maken een klein rondje over de begraafplaats en passeren de dikste boom van Leiden een mooie beuk en gaan dan weer verder door het Lakenpark. Even proberen we nog een uitstapje te maken via het Katoenpark waar een leuke waterrijke speeltuin voor kinderen is geschapen. Het terrein leent zich niet zo goed om er met een scootmobiel door te rijden en zeker niet met een groep voertuigen, maar voor de wandelaar is het een leuk stukje voor je op de Oosterkerkstraat bij de Meelfabriek komt. Wij gaan naar het einde van het Lakenpark en

omdat we nog niet naar de Helarbrug over het terrein van de Meelfabriek mogen zijn we genoodzaakt via de Waardgracht en het Looiersplein naar het Ankerpark te gaan. We maken een rondje door het park en komen langs de volgende singel, de Zijlsingel bij de Loviumbrug. Daar worden we geconfronteerd met een geopende brug. Dit is de enige beweegbare brug in het Singelpark, Vandaag is de opening wel erg lang. Kennelijk wordt er aan de brug gewerkt en is de toegang met hekken afgesloten. Er zit niets anders op om dan maar rondom de haven te gaan. We gaan door een paar mooie met veel groen opgesierde grachtjes naar de Kleine Havenbrug en dan via de Haven naar de Zijlpoort waar we normaal zouden hebben uitgekomen als de Loviumbrug beschikbaar zou zijn geweest.

Na de Zijlpoort gaan we naar de R.K. begraafplaats Zijlpoort met de daarbij staande kapel. Ook deze begraafplaats is op een bolwerk gemaakt en is de enige die nog als zodanig in gebruik is.

We lopen over een grindpad en gaan de brug over naar het Blekerspark dat ligt langs de volgende singel De Herensingel. Het park zal in de toekomst een wat Japans karakter krijgen. Nu staan er nog slechts wat planten en struiken die een Japanse herkomst hebben. Na het park steken we de Oude Herengracht over via de Wisseniabrug en komen in het Huigpark en op het Papagaaienbolwerk. Op dit bolwerk ook wel genaamd het Armenbolwerk was ooit een begraafplaats voor arme Leidenaren. Deze begraafplaats waar duizenden graven waren is al geruime tijd geruimd. Ter herinnering daaraan is een monument geplaatst met een aantal gestyleerde huisjes voorstellende wevershuisjes. Veel van de wevers waren arm en beschikten over een klein huis.

We passeren een van de vele objecten die als Kunst in de Openbare Ruimte worden aangeduid. In dit geval een geel geschilderd geheel met daartussen een paar kleine tuintjes met bloemen. Dit kunstobject heeft dan ook de naam Tussentuin gekregen.

Na het Huigpark maken we een klein uitstapje naar de Langegracht en gaan dan weer naar een singel. In dit geval de Maresingel. We gaan vervolgens een volgend uitstapje maken door de leuke wijk Nieuw Leyden, een autovrije wijk met een diverse soort en stijl van huizen. Straatjes met heel veel groene planten boompjes en struiken sieren het geheel. We rijden dan het Marepark in, het terrein van het voormalige slachthuis. Via de Pasteurstraat komen we weer bij de singel en passeren ook één van de twee hofjes buiten de singels. We komen bij de Rijnsburgersingel en steken vis de Heen en Weerbrug de Mare over. Dan gaan we naar de Lammermarkt komen langs een monument dat herinnert aan een begraafplaats die ooit was op het Rijnsburgerbolwerk. Een deel van deze begraafplaats was tot 1938 nog als een Joodse begraafplaats in gebruik. Ook deze plaats is volledig geruimd. Op het bolwerk staat ook de museummolen De Valk. Één van de 17 molens die ooit op de Leidse stadswal stonden.

Het laatste stuk van de route gaan we over het Kiekpad waar ter herinnering aan de fotograaf Kiek een oud model in staal van een camera is opgesteld met daarin enkele foto's van feestvierende studentengroepen. En daarmee hebben we het rondje Leiden voltooid. We komen met minder deelnemers aan dan waarmee we zijn vertrokken omdat twee deelnemers die inde wijk De Kooi wonen, al bij de Zijlpoort hadden afgehaakt om naar huis terug te gaan.

Via de Stationsstraat gaan we naar het Centraal Station en beëindigen deze leuke tocht door mooie delen van Leiden.

Volgende Activiteit: Vrijdagavond 12 augustus tocht naar Floraveilig in Rijnsburg. Verzamelen om 17:45 bij revalidatiecentrum Basalt aan de Wassenaarseweg. Opgaven deelname voor 11 augustus.rienrijk@gmail.com